

**Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova**

Br:

Podgorica, 4. novembar 2020.

P L A T F O R M A

***za učešće delegacije Crne Gore na Samitu predsjednika država i vlada zemalja
Zapadno-balkanske šesterke u okviru Berlinskog procesa, Sofija, Bugarska 10.
novembra 2020.***

Opšte informacije

Bilo je predviđeno da se ovogodišnji Samit predsjednika država i vlada zemalja Zapadno-balkanske šesterke u okviru Berlinskog procesa održi u Sofiji, Bugarska, 10. novembra 2020. Ipak, zbog aktuelne epidemiološke situacije, Samit će se ove godine održati u hibridnom formatu.

Berlinski proces iniciran je 2014. godine, samitom predsjednika Vlada zemalja Zapadno-balkanske šesterke u Berlinu, pod pokroviteljstvom kancelarke Savezne Republike Njemačke Angele Merkel. Proces je uspostavljen u cilju podrške procesu evropskih integracija država Zapadnog Balkana kroz aktivnosti na konkretnim projektima od značaja za Region.

Na prvom samitu u Berlinu 2014, definisano je da serija zapadnobalkanskih samita treba da obezbedi okvir za unapređenje ekonomske saradnje i postavljanje temelja za održivi rast.

Na drugom samitu, održanom u Beču 2015, Crnoj Gori je kroz agendu povezivanja, za projekte iz oblasti energetike i saobraćaja dodijeljena bespovratna pomoć u iznosu od 45 miliona eura.

Nakon trećeg samita, održanog u Parizu 2016, proces je proširen od agende povezivanja u oblastima energetike i saobraćaja do regionalne integracije u gotovo svim značajnijim oblastima.

Četvrti samit, održan je u Trstu, 12. jula 2017. godine, i bio je usmjeren na sedam oblasti – od agende povezivanja u energetici i transportu, preko formiranja Transportne zajednice zemalja Zapadnog Balkana, Regionalne ekonomske oblasti, saradnje mladih,

istraživanja, saradnje sa civilnim sektorom, do bilateralnih odnosa i borbe protiv zajedničkih izazova poput terorizma, organizovanog kriminala, nelegalnih migracija i korupcije.

Peti samit, održan u Londonu 2018. fokusirao se na rješavanje bilateralnih pitanja, pitanja pomirenja, reforme potrebne za poboljšanje bezbjednosti regiona, podsticanje njegove privrede i za borbu protiv izazova kao što su ilegalne migracije i trgovina ljudima koji predstavljaju prijetnju kako Zapadnom Balkanu tako i EU. Na Samitu su predsjednici vlada i država članica Berlinskog procesa potpisali tri zajedničke deklaracije: o regionalnoj saradnji i dobrosusjedskim odnosima; o nestalim osobama i o ratnim zločinima u okviru Berlinskog procesa. Ministri unutrašnjih poslova potpisali su Zajedničku deklaraciju o principima razmjene informacija u primjeni zakona i podržali Mapu puta za održivo rješenje za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem/vatrenim oružjem i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu do 2024. (francusko-njemačka inicijativa). Države Zapadnog Balkana su i definisale antikorupcijske mjere i ujedno se obavezale da će raditi na njihovom ispunjenju.

Šesti Samit Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa koji je održan u Poznanju jula 2020, fokusirao se na ekonomske teme, agendu povezivanja i rezultate postignute u primjeni Višegodišnjeg akcionog plana za stvaranje regionalnog ekonomskog prostora, kao i na saradnju civilnog sektora, preduzetnika. Ujedno, ovom prilikom, sagledan je napredak u ostvarenju obaveza nakon Samita u Londonu.

Ove godine, pored sastanka predsjednika vlada Zapadnog Balkana, dan ranije (9. XI 2020) biće održan **sastanak ministara vanjskih poslova, dok su sastanci ministara ekonomije (5. XI 2020) i ministara unutrašnjih poslova (16. X 2020.)** održana nešto ranije ove godine, takođe u hibridnom formatu.

Fokus sastanka **ministara unutrašnjih poslova** bio je na razmjeni mišljenja o sklapanju Regionalnog sporazuma o putovanju s ličnim kartama, kao i na saradnji u regionu u borbi protiv krize izazvanoj pandemijom. Usvojeni su Zaključci predsjedavajućeg sastanka ministara unutrašnjih poslova.

Na sastanku **ministara ekonomije** razmatraće se Zelena Agenda za Zapadni Balkan, povezanost – sa fokusom na širenje zelenih koridora na susjedne države EU. Druga plenarna sesija će biti posvećena Zajedničkom regionalnom tržištu. Usvojeni su Zaključci predsjedavajućeg sastanka ministara ekonomije.

Treći ministarski sastanak u **okviru Digitalnog samita** održan je 2-3. novembra u Tirani. Tom prilikom, predstavnici država Zapadnog Balkana potpisale su **Memorandum o razumijevanju o Mapi puta za 5G digitalnu transformaciju ZB i Memorandum o interoperabilnosti i uslugama povjeravanja u regionu ZB.**

Ove godine, zbog epidemiološke situacije, po prvi put je organizovan sastanak **ministara zdravlja (22. X 2020.)** u okviru Berlinskog procesa. Tom prilikom, ministri su pozdravili

inicijativu uključivanja oblasti zdravlja u okvir ove inicijative, kao novog elementa u cilju jačanja i podsticanja regionalne saradnje. Ukazali na značaj podrške UN, EU tokom krize COVID 19, kao i mogućnosti upotrebe EU zajedničkih javnih nabavki, značaj regionalne saradnje i njenog daljeg unapređenja u borbi protiv COVID 19.

Ministarski sastanak posvećen pitanju Roma je organizovan **27. oktobra 2020. u Tirani**. Naslanjajući se na Deklaraciju o Romima koja je usvojena prošle godine u Poznanju, na sastanku je dogovorena dalja saradnja u ovoj oblasti.

Samit predsjednika država i vlada zemalja Zapadno-balkanske šesterke u okviru Berlinskog procesa 2020

Kopredsjedavajući ovogodišnjeg Samita Berlinskog procesa su Bugarska i Sjeverna Makedonija. Sastanak lidera, čiji je domaćin bugarski premijer Boris Borisov okupiće predsjednike država i vlada šest zemalja Zapadnog Balkana, a pozvani su i predsjednici vlada EU zemalja koje učestvuju u Berlinskom procesu. U ime kopredsjedavajućih, sastanak će otvoriti premijeri Borisov i Zaev. Na sastanku će učestvovati i njemačka kancelarka A. Merkel, kao i predstavnici Evropske komisije, Svjetske zdravstvene organizacije, međunarodnih finansijskih institucija, Regionalnog savjeta za saradnju (RCC) i Regionalne kancelarije za saradnju mladih.

U okviru plenarne sesije tema će biti *Nove prilike i izazovi Berlinskog procesa: Zajedničko regionalno tržište i Zelena agenda za Zapadni Balkan*.

U okviru Samita, a nakon plenarne sesije na kojoj će se obratiti lideri država Zapadnog Balkana i šefovi delegacija, predviđena je ceremonija potpisivanja koja će takođe biti upriličena u on-line formatu. Ovom prilikom je predviđeno da lideri potpišu **Deklaraciju lidera Zapadnog Balkana o Zajedničkom regionalnom tržištu**, kao i **Deklaraciju lidera Zapadnog Balkana o Zelenoj Agendi za Zapadni Balkan**. Obje deklaracije je pripremio Savjet za regionalnu saradnju (RCC), u okviru mandata koji mu je povjerila Evropska komisija i koja su ispregovarana s državama učesnicama Berlinskog procesa.

U dijelu zaključaka sa Samita, predsjedavajući će rezimirati progres koji je ostvaren u protekloj godini i sagledati dalji planovi. Kako je bugarska strana informisala, u ovom dijelu sastanka, usvojiće se **Zaključci predsjedavajućeg** zajedno sa zaključcima s prethodno održanih ministarskih sastanaka.

Očekivano je da se na Samitu pozdravi izrada i sklapanje Regionalnog sporazuma o putovanju s ličnim kartama, kao i uspostavljanje Zajedničkog regionalnog tržišta i donošenje AP u ovom pravcu, što je predviđeno i nedavno prezentovanim Ekonomsko-investicijskim planom za Zapadni Balkan.

Cilj **Regionalnog sporazuma o putovanju s ličnim kartama** je da omogući inkluzivni putni režim za sve građane ZB; da se obezbijedi puna sloboda kretanja kao preduslov za regionalnu ekonomsku oblast baziranu na slobodi trgovine, kapitala, investicija,

mobilnosti radne snage; dalja konvergencija sa standardima EU; razmjena statističkih podataka; podrška drugim aktivnostima (mobilnost istraživača, studenata, radne snage).

Višegodišnji Akcioni plan za Regionalnu ekonomsku oblast (MAP REA), podsjećanja radi, je potpisan na Samitu u Trstu 2017. Sastoji se iz 4 komponente: **trgovina, investicije, mobilnost i digitalna integracija**. Njegova realizacija se redovno prati kroz sastanke koordinatora, a za njegovu implementaciju su zaduženi RCC i CEFTA.

Novi četvorogodišnji Akcioni plan 2021-2024 - Zajedničko regionalno tržište (CRM) – katalizator za dublju regionalnu integraciju i podsticaj ka Jedinstvenom tržištu EU. će se usvojiti na Samitu u Sofiji, čime će se obezbijediti kontinuitet aktivnosti koje su sprovedene prethodnim planom. Naslanjajući se na rezultate MAP REA, CRM će fokus imati na četiri oblasti:

- **Regionalna trgovina: slobodno kretanje robe, kapitala, ljudi i usluga**
- **Regionalna investicijska oblast**
- **Regionalna digitalna oblast) i**
- **Regionalna industrijska oblast i oblast inovacija).**

Plan dalje razrađuje konkretne mjere na koje se obavezuju države ZB, a koje će se sprovoditi u saradnji sa već postojećim regionalnim i međunarodnim strukturama (RCC, CEFTA će biti vodeći partneri dok će ostale inicijative biti uključene u pojedine aktivnosti u kojima imaju ekspertizu). Radni prevod Akcionog plana je dat u prilogu Platforme.

Monitoring će raditi RCC, zajedno sa Sekretarijatom Cefte koji je zadužen za trgovinski dio Plana. Odgovornost za sprovođenje mjera je na državama ZB6, prije svega relevantnim ministarstvima i drugim organima.

Sastanak ministara vanjskih poslova

Sastanak ministara vanjskih poslova učesnica Berlinskog procesa održaće se 9. novembra u online formatu.

Sastanak će započeti uvodnim obraćanjem bugarske ministarke vanjskih poslova Ekatarine Zaharijeve i ministra vanjskih poslova Sjeverne Makedonije Bujara Osmanija. Na sastanku će se obratiti njemački ministar vanjskih poslova Heiko Mas, predstavnik Evropske komisije, generalna sekretarka RCC Majljinda Bregu i direktor Kancelarije za mlade (RYCO) Đuro Blanuša.

Ministri vanjskih poslova država Zapadnog Balkana će se obratiti na Plenarnoj sesiji čija će tema biti: **Mogućnosti i izazovi Berlinskog procesa, u cilju jačanja evropske perspektive Zapadnog Balkana, s posebnim osvrtom na meke mjere fokusirane na izgradnju povjerenja, unapređenje evropske saradnje, bolju povezanost među ljudima, mobilnost, unutar i sa Zapadnim Balkanom, naročito u svjetlu mladih i civilnog društva.**

Na sastanku će se usvojiti i Zaključci predsjedavajućeg sastanka mvp, koji će takođe biti usvojeni u gorepomenutom paketu Zajedničkih zaključaka predsjedavajućeg na Samitu.

Značaj učešća delegacije Crne Gore na Samitu

Učešće delegacije Crne Gore predstavlja dobru priliku za promociju ostvarenih rezultata Crne Gore od održavanja prošlogodišnjeg Samita, kao i priliku da se razmotri presjek stanja vezano za progres koji je ostvaren na Zapadnom Balkanu kroz ovaj okvir regionalne saradnje.

Takođe, samit će biti prilika da se definišu pravci daljeg jačanja regionalne saradnje i prioriteta za naredni period kad su u pitanju zajednički izazovi. Dodatno, učešće na samitu će biti odlična prilika da se razmijene mišljenja o temama koje su u fokusu ovogodišnjeg samita, prije svega o Agendi povezivanja, Zelenoj Agendi ZB, Regionalnom ekonomskom tržištu, sveukupnim rezultatima Berlinskog procesa i evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana.

Predlog zaključaka

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici _____ 2020, utvrdila Platformu za učešće delegacije Crne Gore na Samitu predsjednika država i vlada zemalja Zapadno-balkanske šestorke u okviru Berlinskog procesa, Sofija, Bugarska 10. novembra 2020.
2. Vlada Crne Gore je prihvatila Akcioni Plan za Zajedničko regionalno tržište – *katalizator za dublju regionalnu integraciju i podsticaj ka Jedinstvenom tržištu EU (2021-2024)*, Deklaraciju lidera Zapadnog Balkana o Zajedničkom regionalnom tržištu, kao i Deklaraciju lidera Zapadnog Balkana o Zelenoj Agendi za Zapadni Balkan.